

két, ez idáig nem nyilvántartott lelőhelyen. A szakfelügyelet a bőnyi szélerőműpark 35 kV-os „kuplung” kábelének létesítése miatt vált szükségessé. A Hosszú-dűlő a Cuhai-Bakony-ér jobb partján, a Sári-tag vele átellenben, a bal parton terül el, a községtől ÉÉNy-i irányban, nagyjából a falu és az autópálya között félúton.

Hosszú-dűlő (KÖH 68385): Összesen 22 őskori objektumot dokumentáltunk, részben a kábelárkon belül, részben annak metszetalában. Leletanyag nem sok került elő, ennek is egy része a hányón gyűjtött cserepekből állt és csak feltételesen köthető objektumhoz. Az ásatás során megejtett terepbejárás során a kábelároktól É felé mintegy 100 m-en belül találtunk kis mennyiségű felszíni leletanyagot.

Sári-tag (KÖH 68381): 49 objektum került elő, nagyobb részük neolitikus, néhány objektum az Árpád-korra keltezhető. A környező szántók bejárása során őskori cserepek nem kerültek elő, azonban a kábelároktól É-ra eső enyhe magaslaton néhány középkori szórvány cserep hevert, azaz az Árpád-kori lelőhely ebbe az irányba terjedhet ki. Innen emberi csontvázmaradványok is előkerültek, ami Árpád-kori vagy más korú temetőre utal.

Munkatárs: Semperger Zoltán.

MOLNÁR ATTILA

72. Budajenő, Szőlőhegy

(KÖH 10026, 10027)

(Pest megye) U, R, Á, Kk, Tö

2008 júniusában és júliusában a Szőlőhegy II. lakópark területén gázvezeték-fektetéshez kapcsolódó régészeti megfigyelést, novemberben és decemberben megelőző kutatást folytattunk a létesítendő utak nyomvonalán.

A terület ÉNy-i részén a török korban pusztává lett, egykori Jenő falu szélének nyomait találtuk meg. A leletanyag alapján a 14–16. századra keltezhető az objektumok nagy része, melyeknek java gödör (verem), tüzelő- és hamuzóhely, ill. árok. Megemlíthető néhány középkori érem, zablá, sarkantyú, bécsi fazék töredéke.

Kissé keletebbre (kb. 200 m-re) találtuk meg a neolitikus (kottafejes kultúra), ill. rézkori (badeni kultúra) időszakos megtelepedés nyomait. Az őskori lelőhelyen kiemelkedő lelet nem volt (csak kerámiatöredékek és néhány kőeszköz). Az objektumok szinte kizárólag sekély gödrök (gödöralk) és árkok voltak.

2009 februárjában és márciusában a tervezett lakópark területén kívül eső, mezőgazdasági területen fekvő bekötőút területét kutattuk. Két helyszínen is mély, fekete humusz jelezte az egykori vízösszefolyások helyeit, ill. a K-i részen a szőlőművelés nagy mélységű talajlazító tevékenysége bolygatta meg az altalajt.

A 6,5 m széles, 500 m hosszú nyomvonal egy Árpád-kori lelőhelyet érintett. Egy, a közelben feltételezhető vasművességgel kapcsolatos munkagödört sikerült feltárunk, vassalakokkal; a gödört később szeméttárolóként használták. Két, többször megújított szabadtéri kemence és egy agyagkitermelő gödör esett még bele

a nyomsávba. Az előkerült kerámialeletek alapján a – valószínűleg szintén az egykori Jenő faluhoz köthető – objektumok a 11–13. századra datálhatók. A lelőhely feltehetően a bekötő út mindkét oldalán folytatódik.

Áprilisban és május legelején a lakópark területén tervezett további utak részeit, és az őskori lelőhely által érintett építési telkek beépíthető területeit kutattuk. Régészeti negatív kutatóárkokkal sikerült lehatárolnunk a nagyjából mélyszántás által megbolygatott őskori lelőhelyet, melyet É felől egy meredek esésű domboldal határol. A 34 szelvényből csupán nyolc volt régészeti érintett: 14 objektumot, jelenséget tártunk fel, melyek közül kettőnek a kora kérdéses és egy az újkorba keltezhető. Az objektumok (nagyraeszt elszántott gödöralk) java a rézkorra datálható.

Az ásatás befejezését követő régészeti megfigyelés során még két középkori objektumot – egy többször megújított szabadtéri kemencét és egy nagyobb hamuzógödört – sikerült feltárunk 2009 júliusában.

2008 novembere és 2009 júliusa között, a három ismert lelőhelyen összesen 87 objektumot, jelenséget tártunk fel, melyből 49 őskori és 38 középkori, ill. bizonytalan korú.

REPISZKY TAMÁS

73. Budaörs, Csíki-hegy alja

(KÖH 62742)

(Pest megye) Rő

2008. december végén értesítést kaptunk, hogy Budaörs külterületén, erdei út építésekor feliratos követ találtak, és azt a Pilisi Parkerdő Zrt. központjába szállították. 2009. január 19-én Borhy László társaságában elmentünk, felmértük a követ és elszállítottuk. Egy római ol-tárcsák, ép, olvasható felirattal, melynek szövege: LIBERO PA / TRI ET LIB / ERAE PROSA / LVTE SVA ET / SVA ET SVO / RUM AVREL / VALENS M / IL LEG II ADI / II ET MAXIM / COS.

A lelet előkerülési helye egy É felé erősen lejtő erdős hegyoldal, erre merőlegesen vágtak egy széles murvás erdei utat. A kő egy a hegyoldalba vágódott időszakos vízmosás völgye és az út D-i részének találkozásában került elő. A kő anyaga (mész-kő) és állapota alapján nem valószínű, hogy sokat lett volna kitéve vízfolyás hatásának, de nem zárható ki, hogy a hegy felsőbb részéről mosódott le. A környéket végigjártuk, de semmilyen más régészeti jelenségre utaló nyomot nem találtunk.

A követ a Szentendrei Kőtárnak adtuk át.

STIBRÁNYI MÁTÉ

74. Budapest, I. Petermann bíró utca 9.

(KÖH 71261)

Kő

2009. május–június hónapban megelőző régészeti kutatásokat végeztünk a fenti telek É-i oldalán. A telken álló lakóházat 1830 táján emelték, majd a II. világháborút

követő helyreállítás után, 1954-ben az Állami Nyomda igazgatósági épülete lett, ma a Budavári Önkormányzaté. 1996-ban, majd 2000–2002 között megelőző régészeti kutatásokat folytattunk az épületek, továbbá az Ország-ház utca területén.

A Petermann bíró utca 9. sz. épület bővítését megelőző régészeti kutatások során a terület ÉK-i sarkában egy középkori pince falrészlete került napvilágra. A sziklába vágott pince behúzódott a Petermann bíró utca 7. sz. alapozása alá, így teljes feltárására statikai okok miatt nem volt lehetőség. A terület DNy-i sarkában egy másik középkori fal részlete került elő. Eredeti középkori rétegeket alig tudtunk megfigyelni, szinte a terület egészéről a mai szint és a szikla között újkori anyaggal kevert hódoltságkori kerámia, továbbá nagyobb mennyiségű állatcsont került napvilágra.

Munkatársak: Szigeti Judit régész, Németh Katalin ásatási technikus, Viemann Zsolt, Alibán András geodéták.

BENCZE ZOLTÁN

75. Budapest, I. Szentháromság tér, Mátyás-templom (KÖH 52378)

Kő

A templom rekonstrukciójához kapcsolódó, immár 2005 óta folyó régészeti kutatás 2009-ben is a közműárok területére szorítkozott.

A templomtól K-re, az É–D irányú, leendő tűzvíz-vezeték tavaly már megkezdett, mintegy 30 m-es szakaszán dolgoztunk május 5. és június 19. között. A keskeny árokban, a szükséges rábontással, a középkori temető 105 sírját és számos bolygatott váztöredéket tártunk fel. A temető e szakaszán is megfigyelhetők voltak sírsorok és több rétegben rátemetések. Két esetben észleltük, hogy a sírgödört részben a sziklába vágták bele. Idén is feltártunk együttes eltemetéseket; a koporsós temetkezéseknél néhány esetben a koporsódeszkák maradványait is meg tudtuk figyelni.

Munkatársak: Böröczky Blanka, Szilágyi Gábor.

B. NYÉKHELYI DOROTTYA

76. Budapest, III. Emőd utca 10. (KÖH 58977)

Ró

2009. április 27. és május 6. között szondázó jellegű régészeti feltárást végeztünk a 23111/3 hrsz. telken. A területen 2007-ben Láng Orsolya vezetésével már zajlott egy szondázás. Az azóta eltelt két évben tulajdonosváltás történt és ezzel együtt megváltoztak a kiviteli tervek is. Feltárásunk a tervezett épület alapozási sávjában történt. A K–Ny irányú árok a Ny-i végén kapcsolódott Láng Orsolya 2007-ben feltárt, É–D-i irányú kutatóárához.

A 2 m széles, 22 m hosszú és 1,3–2 m mély árok rétegsora megegyezett a 2007-es kutatás rétegsorával. A legfelső 0,5–1,2 m vastag, helyenként erősen törmelékes újkori réteg alatt egy sötétbarna színű, nagy mennyiségű

csigaházat tartalmazó, 0,2–0,4 m vastag réteg húzódott. Alatta egy 0,2–0,4 m vastag szürkésbarna agyagos réteg húzódott, majd egy világosbarna, helyenként homokfoltos, 0,2–0,4 m vastag agyagréteg következett. A rétegsor alján szürkésárga agyagos altalajt figyeltünk meg. A harmadik rétegből ugyan római korra keltezhető kerámia-töredékek kerültek elő, de esetlegesen hozzájuk tartozó régészeti jelenség, objektum nem. A Láng Orsolya által korábban feltárt V-alakú árok pedig elkerülte a szondát.

ANDERKÓ KRISZTIÁN

77. Budapest, III. Fehéregyházi utca 13–15.

(KÖH 68625)

Ró

Az aquincumi katonaváros ÉNy-i peremén próbafeltárást végeztünk 2009. május 12–26. között, a terület (18770/5–7 hrsz.) római kori területhasználatának és beépítettségének kutatására. A tervezett társasház cölöpalapozásának nyomvonalában két kutatóárkot nyitottunk.

A telek egy közeli, ma is működő forrás közelében helyezkedik el, amely terület a környéken folytatott kutatások alapján,⁴ a kora római időszakban lápos-vizenyős, mocsaras jelleget öltött. A római megtelepedésre utaló nyomok csak a Kr. u. 2. sz. vége–3. sz. elejétől a 4. századig jelentkeztek, a mocsár lecsapolását és a forrás vizének elvezetését követően.

A feltárás során az újkori és a római réteg határán, a késő római korra tehető, sűrűn köves-néhol téglás, L-alakban jelentkező épületplanírozás maradványai láttak napvilágot. A köves-téglás felület alatti sárgaköves-téglás réteg még a planírozás részét képezte, nem utalt épített útfelületre. A kutatóárok további mélyítése során elszórtan nagyobb kövek jelentkeztek összefüggés nélkül, ill. a régészeti réteg alján, a 2. sz. kutatóárokban, K–Ny-i kiterjedésű nagyobb kövekből álló felület mutatkozott, amelyből egy csapolással ellátott kváderjellegű, feltehetően másodlagosan felhasznált, töredékes kő is előkerült. Az említett laza csoportban elhelyezkedő köves felületek egy rétegben jelentkeztek, jellegük nem utalt összefüggő épületmaradványra vagy útra, sokkal inkább épületek omladékai vagy planírozásai voltak.

A telken a régészeti réteg vastagsága elérte a 40–80 cm-t, amelynek feltárása során zömmel a késő római kor emlékei, érmek és mázas kerámia-töredékek kerültek elő szórványosan. A terület középkori beépítettségére utaló emlékek nem mutatkoztak.

A régészeti réteg alatt fekete, homogén forrásmész-kövekkel kevert réteg jelentkezett, amely leleteket már nem tartalmazott. A közeli forrásnak köszönhetően ezen a szinten (4,50 m mélység környékén) már megjelent a talajvíz és akadályozta a további kutatást.

KIRCHHOF ANITA

⁴ KIRCHHOF A.: Új feltárási eredmények a katonaváros északnyugati régiójából I. AqFüz 13 (2007) 40–56.